

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie**

Rzeszów, dnia października 2010 r.

**Pan
Tadeusz Ferenc
Prezydent Miasta Rzeszowa**

LRZ-4101-08-01/2010

P/10/173

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. *o Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie przeprowadziła w Urzędzie Miasta Rzeszowa kontrolę w zakresie sprawowania nadzoru właścicielskiego nad spółkami komunalnymi.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 23 września 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie – stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK – przekazuje Panu Prezydentowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację obowiązków wynikających z udziału Gminy Miasto Rzeszów w spółkach prowadzących gospodarkę komunalną, natomiast pozytywnie z uchybieniami ocenia sposób sprawowania i dokumentowania nadzoru właścicielskiego nad tymi spółkami.

W kontroli ustalono, że w okresie od 1 stycznia 2008 r. do 30 czerwca 2010 r., Gmina posiadała po 100 % udziałów w pięciu spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, których podstawowym przedmiotem działalności była realizacja zadań o charakterze użyteczności publicznej.

Ponadto Gmina posiadała akcje trzech spółek oraz udziały w jednej spółce, które nie realizowały zadań w zakresie użyteczności publicznej. W dwóch spółkach akcyjnych Gmina posiadała po 20 akcji o wartości 20.000 zł, a w jednej – w wyniku objęcia akcji poprzez wniesienie wkładów niepieniężnych w postaci gruntów komunalnych – 6.290 akcji o wartości

691.900 zł. W spółce z ograniczoną odpowiedzialnością Gmina posiadała 10 udziałów o wartości 10.000 zł.

Jedna z tych spółek prowadziła działalność wydawniczą, a pozostałe trzy ww. spółki – działalność ważną dla rozwoju Gminy.

W kontroli ustalono, że Prezydent Miasta Rzeszowa, pełniąc funkcję Zgromadzenia Wspólników spółek z wyłącznym udziałem Gminy, powołał we wszystkich tych spółkach rady nadzorcze w liczbie od 3 do 5 osób.

Członkowie rad nadzorczych reprezentujący Gminę zostali powołani spośród osób spełniających warunki dla kandydatów do rad nadzorczych, określone w przepisach ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że spełniony został wymóg określony w art. 10a ust. 1 oraz ust. 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. *o gospodarce komunalnej* dotyczący działania rad nadzorczych w spółkach z udziałem samorządu terytorialnego i kwalifikacji osób reprezentujących jednostkę samorządu terytorialnego, a także wymóg określony w art. 215 § 1 ustawy z dnia z dnia 15 września 2000 r. *Kodeks spółek handlowych* (Dz. U. z 2000 r. Nr 94, poz. 1037 ze zm.), dotyczący powołania tych rad uchwałą zgromadzenia wspólników oraz liczby członków rad nadzorczych.

W kontroli ustalono, że przy powołaniach do rad nadzorczych osób reprezentujących Gminę nie naruszono ograniczeń dotyczących członków rad nadzorczych spółek prawa handlowego z udziałem samorządu terytorialnego, określonych w przepisach ustawy z dnia 3 marca 2000 r. *o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi* (Dz. U. z 2000 r. Nr 26, poz. 306 ze zm.) oraz ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. *o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne* (Dz. U. z 2006 r. Nr 216, poz. 1584 ze zm.).

Wszyscy członkowie rad nadzorczych ww. spółek wchodzili w skład rady nadzorczej tylko jednej spółki prawa handlowego.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że wynagrodzenie przewodniczących i członków rad nadzorczych spółek z wyłącznym udziałem Gminy – przysługujące w okresie od 1 stycznia 2008 r. do 30 czerwca 2010 r. – zostało ustalone przez Zgromadzenie Wspólników tych spółek, zgodnie z art. 8 pkt 8 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. *o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami gospodarczymi*, tj. w wysokości, która nie przekraczała jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat

nagród z zysku, w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, określone w umowach spółek komunalnych kompetencje Zgromadzenia Wspólników oraz uprawnienia rad nadzorczych umożliwiały sprawowanie właściwego nadzoru nad tymi spółkami przez te organy.

Nadzór ten realizowany był z wykorzystaniem uprawnień wynikających z umów spółek.

W kontroli ustalono, że za wyjątkiem określonych w aktach założycielskich spółek oraz w regulaminach rad nadzorczych postanowień dotyczących organizacji pracy rad nadzorczych, nie zostały opracowane inne dokumenty mające charakter zasad sprawowania nadzoru nad działalnością spółek.

W Regulaminie Organizacyjnym Urzędu, obowiązującym do dnia rozpoczęcia niniejszej kontroli, wśród zadań komórek organizacyjnych nie zostały wyszczególnione zadania dotyczące wykonywania czynności nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Gminy, za wyjątkiem realizacji przez Wydział Gospodarki Komunalnej i Inwestycji (WGKiI) Urzędu ustaleń Prezydenta Miasta, działającego jako Zgromadzenie Wspólników tych spółek.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli brak uregulowań dotyczących prowadzenia w Urzędzie spraw dotyczących nadzoru nad spółkami powodował, iż działania w tym zakresie nie zostały udokumentowane, a także skutkowało stosowaniem niejednorodnych zasad postępowania przy ocenie projektów uchwał przedkładanych Zgromadzeniu Wspólników. Jako przykład wskazać można sposób akceptowania projektów uchwał Zgromadzenia Wspólników w sprawie dopłat do kapitału zapasowego spółek.

Projekty tych uchwał akceptowane były wariantowo wspólnie przez: zastępcę Prezydenta Miasta, Sekretarza i Skarbnika Miasta oraz radcę prawnego; Skarbnika Miasta, dyrektora WGKiI i dyrektora Wydziału Księgowo – Rachunkowego Urzędu; Skarbnika Miasta, dyrektora WGKiI i radcę prawnego; dyrektora WGKiI i radcę prawnego; Skarbnika Miasta i radcę prawnego, a także indywidualnie przez dyrektora WGKiI lub radcę prawnego.

Sześć uchwał podjętych w ww. sprawie nie było w ogóle parafowanych przez pracowników Urzędu.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że nie określono całościowej polityki właścicielskiej w stosunku do spółek z udziałem Gminy.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że brak szczegółowego sformułowania obowiązku sprawowania aktywnego nadzoru w przepisach, nie wyklucza jego realizacji w ramach dbałości o ochronę interesów gminy i kontroli realizacji polityki właścicielskiej.

Tworzenie spółek z udziałem samorządu wiąże się z wysokim ryzykiem znacznego ograniczenia wpływu gminy na majątek wniesiony do takich spółek.

Sprzyjać to może wystąpieniu nieprawidłowości, związanych z wadliwym zarządzaniem takimi podmiotami.

Nadzór właścicielski powinien, zatem uwzględniać zarówno cele tworzenia takich spółek, jak również przeznaczenie wypracowanych przez te podmioty zysków, a w przypadku ponoszenia strat – jednoznacznie wskazywać działania naprawcze biorące pod uwagę interesy samorządu.

Ustalono, że w trakcie kontroli, zarządzeniem Prezydenta Miasta z dnia 10 czerwca 2010 r., utworzono stanowisko głównego specjalisty ds. nadzoru właścicielskiego spółek miejskich, które pozostało nieobsadzone do dnia zakończenia kontroli.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli realizacja zadań przypisanych temu stanowisku usystematyzuje prowadzenie w Urzędzie spraw dotyczących spółek z udziałem Gminy.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy o NIK, wnosi o:

- niezwłoczne zatrudnienie pracownika na stanowisku głównego specjalisty ds. nadzoru właścicielskiego spółek miejskich,
- stosowne dokumentowanie działań podejmowanych w ramach sprawowania nadzoru właścicielskiego nad spółkami komunalnymi.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie oczekuje od Pana Prezydenta, w terminie 14 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o podjętych działaniach na rzecz realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Na podstawie art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, Pan Prezydent ma prawo zgłosić do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Rzeszowie umotywowane zastrzeżenia w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania informacji liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały.